

2012 A 5683

Het kan je gebeuren

Orlando Emanuels

BIBLIOTHEEK KITLV

0402 3329

Het kan je gebeuren

ORLANDO EMANUELS

122280
K.I.T.L.V LEIDEN
27-11-12

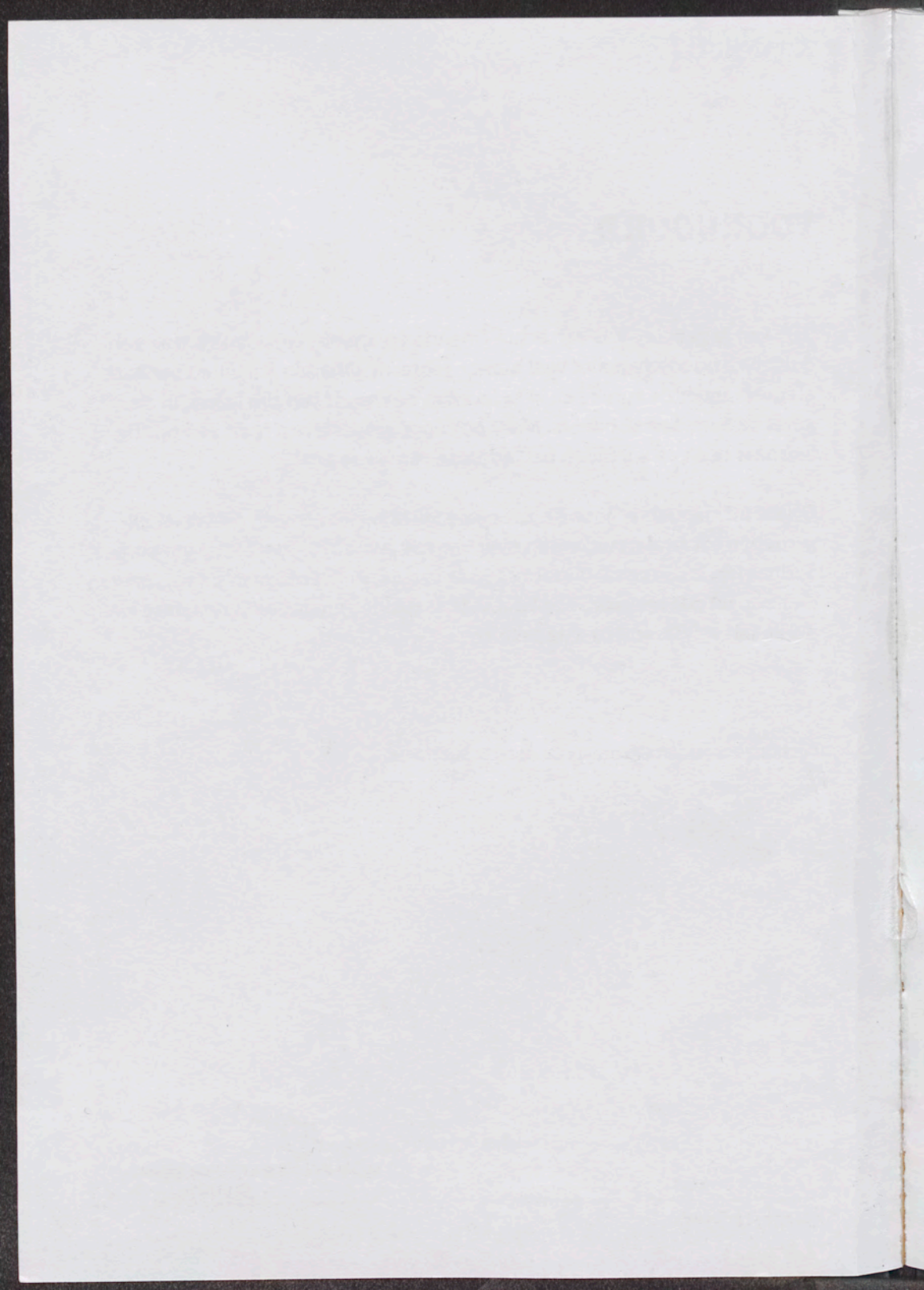
Uitgegeven door Stichting Projekten Christelijk Onderwijs Suriname © 2012
Drukwerk door Drukkerij Leo Victor N.V.
ISBN 978 99914 56 12 6

VOORWOORD

'Het kan je gebeuren' is een echte Orlando Emanuels: eenvoudige taal, een duidelijke boodschap met veel humor gebracht. Orlando Emanuels verstaat als geen ander de kunst zich in te leven in de wereld van zijn lezers, in dit geval de Surinaamse tieners. Maar ook voor volwassenen is dit een prettig leesbaar boek en we raden het iedereen van harte aan!

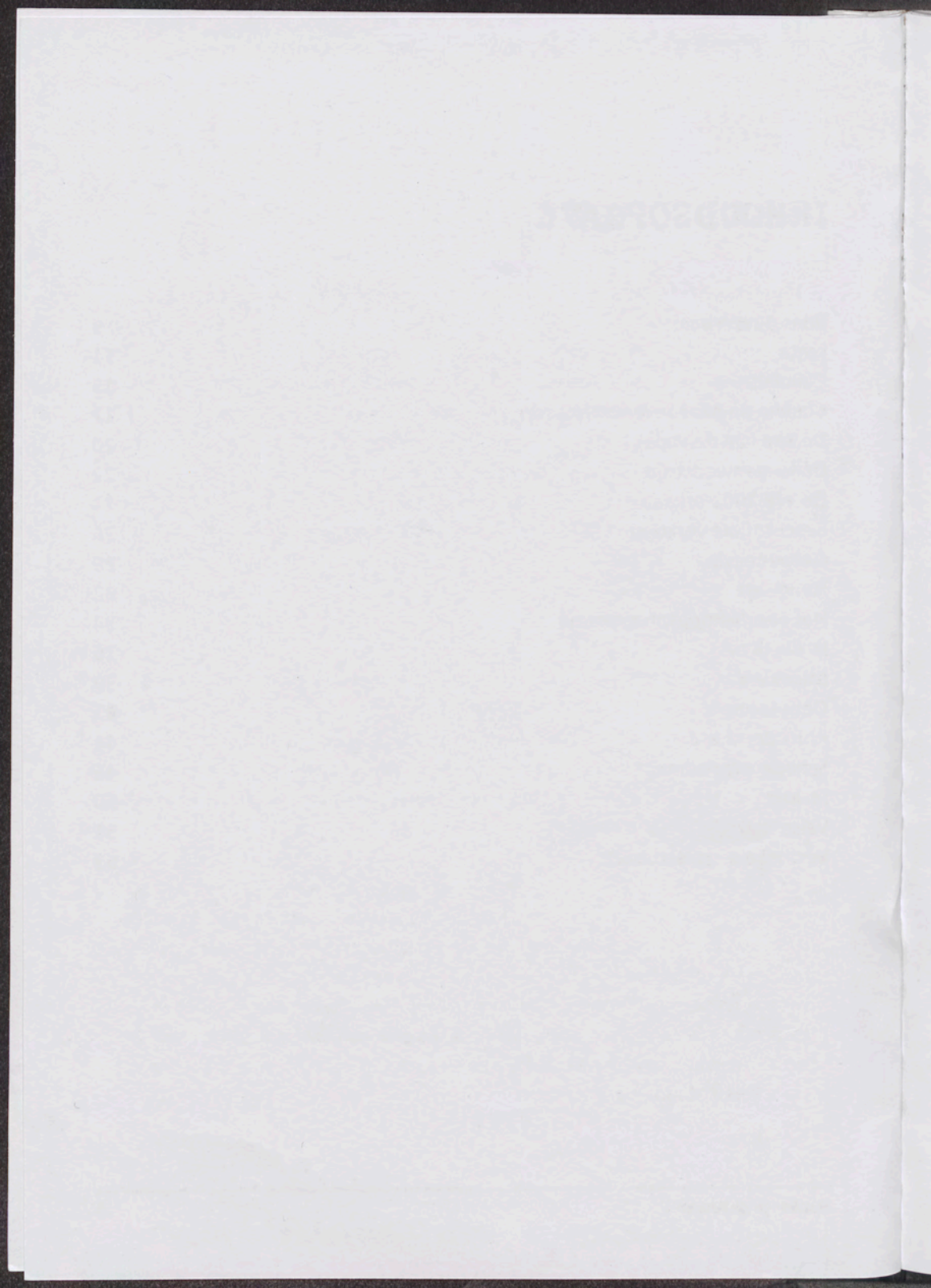
Orlando Emanuels is door de Nationale Stichting Kinderboekenfestival uitgeroepen tot Kinderboekenschrijver van het jaar 2010. Een aantal generaties Surinamers is opgegroeid met het werk van Orlando Emanuels en wij spreken de hoop uit dat zijn werk nog heel veel volgende generaties Surinaamse kinderen (en volwassenen) mag bereiken.

Stichting Projekten Christelijk Onderwijs Suriname

INHOUDSOPGAVE

Baas boven baas	9
Lotto	11
Cellulair	15
Claudia en haar zeven minnaars	17
De kop van de vader	20
De leugenwedstrijd	22
De WK 2002 orkaan	24
Executoriale verkoop	26
Gespenoorlog	29
Hengelen	32
Het voorlichtingsprogramma	34
Ik zie, ik zie	36
Miss Kerk	39
Oom John	42
Prins Bernhard	44
Schadevergoeding	46
Staken	50
Valse kat	51
Verzoeken s.v.p. astublieft	53

Baas boven baas

Een toeristengezelschap wordt in Italië rondgeleid. Een van de toeristen is een Amerikaan, die tijdens de tocht kleinerend reageert op alle bezienswaardigheden; bij hem in Amerika is alles groter, mooier en beter.

Bij een vliegtuigfabriek vertelt de gids dat men hier bezig is een passagiersvliegtuig te bouwen dat met de snelheid van het geluid (330 meter p/sec.) zal vliegen. De Amerikaan haalt zijn schouders op en scheidt op dat Amerika alle wolkenkrabbers van liften voorziet, die met de snelheid van het licht (300 kilometer p/sec.) werken. 'Tijdens werkzaamheden op de 48ste verdieping viel een hamer naar beneden' bluft hij, 'de timmerman stapte vlug in de lift naar beneden om zijn hamer op te halen. Toen hij goed en wel op de begane grond was en naar buiten stapte, kwam de hamer pas aansuizen en sloeg de man zijn hoofd kapot.'

De Vesuvius, de trots van de gids, heeft die als laatste object van de rondleiding gereserveerd. 'Dames en heren', kondigt hij aan, 'daar ziet u de machtige Vesuvius, de grootste nog werkende vulkaan van Europa'.

Ook hierop reageert de Amerikaan koeltjes. 'Wat is daar zo machtig aan? In Amerika hebben wij de machtige Niagara-watervallen, de grootste van de wereld, om jouw Vesuvius te blussen'.

Dezelfde Amerikaan bezoekt Suriname, dat langzaam aan een toeristische trekpleister wordt. Zijn mentaliteit blijkt nog even beroerd te zijn, want ook hier maakt hij de gids het leven zuur. Reeds bij het instappen in de prachtige airco toeristenbus vraagt hij of men hier geen betere bussen heeft dan dit Volkswagentje; de 4 meter lange aboma in de zoo maakt helemaal geen indruk op hem: 'die slaan wij in Amerika als pier aan de haak bij het haaien-vissen', onze kankantrie noemt hij een sierplantje waarvan Michael Jordan er drie heeft staan in zijn achtertuin.

Zo gaat het door, de Kathedraal aan de Henck Arronstraat, het hoogste houten bouwwerk in de regio, vindt hij een aardig dorpskapelletje en het presidentiële paleis op het Onafhankelijkheidsplein vergelijkt hij met de portierswoning van Michael Jacksons landgoed.

De gids raakt steeds meer geïrriteerd, maar zwijgt. Als het gezelschap de volgende dag Galibi bezoekt, kruipt een reuzenschildpad net uit zee om er te komen leggen.

'Hey, what's that?' roept de Amerikaan verbaasd.

'Hey, what's that?' braakt de gids uit, 'let me tell you, that is a Surinam paki paki, een platluis, een schaamluis, a stinky crab-lyouse! En ef' yu kon ferter' mi dat yu Amerika hab' moro bigi wan, m'e was' yu wan kofu, baster yu bigifasi yankee schmoel!'

"Yeah, that's that !!"

Lotto

Ondro-bon, eindhalte Nickeriebus, drie moesjes. Ze kwetteren als parkieten bij regenweer en als ze merken dat ze in de omstanders dankbaar publiek gevonden hebben, is het hek van de dam.

'Meisje, die jackpot is deze week 170 duizend, ik heb 5 ingevuld. Omeni yu proberi?'

'Suma, mi? Vrouw, ik ben nie gek, mi n'e go pot' mi srefi n' in a duel dati. Me lot is al zwaar genoeg, fu go teki moro lot lai na tap' mi ede. Mij nie gezien. Geen lot, geen lotto, geen toto, geen moer! Al die kansspelletjes is alleen maar total loss. Neem me nicht Emmy. Emmy is lotto-verslaafd geworden, gewoon lottodjunkie. Tot d'r trouwring heeft Emmy bij VCB gepand om lotto te kopen. Ik zeg je, gewoon drei-ai', reeds maanden a dame n' e pai geen water, geen stroom, geen telefoon, geen huishuur, geen schoolbus, alleen maar om d'r droom werkelijkheid te maken. Dan a droom kon tron werkelijkheid fu tru. A tron wan ka bigi nachtmerrie: den tapu Emmy faya, en watra, en telefoon, de hele shit. D'r man heeft d'r een afgedonderd pak slaag gegeven. Mi na wan gender uma mi srefi, ma dis' na zuiver suku mofo, ma suku, ma feni, ma tyari, want ze weet bliksemgoed dat die vent van d'r een geweldenaar is.'

Moesje nummer twee:

'Meisje, dan heb je deze nog niet gehoord: Oom Sjorie van Welgedacht is lotto gaan spelen, dan heeft hij een jackpot van 170 duizend gewonnen. Dan plotseling is al sem familie als roofvogels op em gekomen. Ma oom Sjorie kan sem mond goed roeren, hij heeft ze gekeken, dan heeft ie gezegd: 'un luku dya, nooit un no sabi as ik in leven ben, nooit hebben jullie een lekkers of een kleine gebroke fo me gebracht, dan now di mi broko jackpot, dan jullie allemaal willen in geld zwemmen. Wel, un arki mi bun: geen gedonder, geen in geld zwemmen bij Oom Sjorie!'

Niet eens pootje baden, un kan donder op. Ik wacht op me kleinzoon Sjorsje van Blanda, ik ga em schrijven om die jackpot hier fo me te komen ontvangen. Mi vals gebit broko, en mi nanga mi soso mofo met zonder gebit mi n'e go mek foto gi Ware Tijd. Vrouw, dan is Sjorsje gekomen, a kon nanga ala en kon, peperdure boetiekkleren en goud aan sem hele lichaam, goude ooring zo groot als die van 'n motjo, goude ketting met een hanger - ik denk 't is bijna een pond - en goude ringen, aan elke vinger twee. Dan Sjorsje losjeert in Tor, ija mevrouw, in Tor baya! Dan de hele dag Sjorsje rijdt Mercedes auto volgepropt met dure meiden. Dan is Sjorsje naar lottokantoor gegaan om die bigi lai te gaan ontvangen, maar hij was eerst sem haar gaan curlen fo die foto van Ware Tijd. Dan Sjorsje geef sem 170.000 lot aan die juffrouw aan de kas. Die juffrouw neemt dat lot, ze kijkt 't, ze gaat naar binnen, ze komt terug en geeft dat lot weer aan Sjorsje en zegt: 'Meneer, het spijt me, maar we kunnen u niet uitbetalen, uw lot is eergisteren vervallen, u had eerder moeten komen.'

Sjorsje heeft net daar bijna een hartaanval gekregen, hij zweet over sem hele lijf en met sem Hollandse drai-tongo schreeuwt hij: 'Vervallen? Vervallen? Gôh juffrouw, ben je helemaal mesjogge? Wat een rotstreek!! Hoe begin ik met die tienduizend euro die ik heb geleend om hierheen te komen? Die brief van m'n opa heb ik heel laat ontvangen!'

Vrouw as je ziet hoe Sjorsje nu eruit ziet, je geeft geen twee cent voor 'm. Zenwe nak en, hij stikt van stretch. Hij blijft niet meer in Tor, maar bij sem opa. En hij rijdt geen Mercedes auto meer, alleen bus.

En oom Sjorie, tye pôti, sem bloeddrukte is beesachtig hoog; hij wil met niemand praten, de hele dag hij schudt sem hoofd, hij schudt sem hoofd, hij kijkt naar sem lot en hij maakt een grote tyuri.'

Moesje nummer drie voelt zich geroepen ook een bijdrage aan de algehele hilariteit te leveren, houdt haar hand even op alsof ze om stilte vraagt, maakt een grote tyuri en steekt van wal: 'Un sab' Ewald toch? A zuiplap kampioen fu Flora. Danny, a boi f' en, is een tuin gaan schoonmaken fo een mevrouw en dan heeft ie met die centen een lot gekocht. Dan mi gudu, a lot win' honderd-duizend. Dan na big' ai sopibeest taig' a boi: 'Jonge, geef me die lot. Ik ga 'et fo je ontvange.'

Ma Danny ede no boro, a prakseri: dis na pot puspusi fu luku merki, Pa met m'n lot is de kat zetten om op de melk te passen. A taigi Ewald dat hij 'et zelv ers gaat ontvange.

Dan na saka-saka Ewald kon nanga wan triki, a kon prei Christen. Arki no: 'Me zoon, je kent die lied toch, Geef uw lot in handen van uw Vader. Wel geef me die lot.' Vrouw, ik zeg je, ik heb respekt fo de jeugd van tegenswoordig, want Danny is to the point gekome, hij heeft gezegd: 'Ja pa, ik ken dat lied wel, maar ik zing nooit mee. Ik ga mijn geld zelf ontvangen.'

Nanga dati a dyompo na tap' en fiets. Weg wezen. A kis' Ewald moi! Ja toch?'

Moesje nummer een:

'Mi gado baya, a her' lotto sani is een strop om ons hals geworden. Ilse, me buurvrouw, stuurt Jane van d'r om brood bij Hollandia te gaan kopen. Dan een vriendelijke meneer daar vraagt aan Jane as ze ook lotto wil. Dan na beestegoed pkin dati, en mofo no beifi geen moment: Jawel, meneer!

Vlug vlug, 10 quick picks fo Jane, plus vleesbroodje, plus taartje, plus om-metje rijden met meneer. Mens, ik zeg je, Jane kent die meneer zelv ers niet, dan toch speelt ze quick pick fo die schoft.

Me voorganger waarschuwt de tieners, hij zegt: 'Eén ogenblik van onbedachtzaamheid kan maken dat je negen maanden schreit.'

Hij heeft gelijk want Jane no win' neks nanga a heri tien quick picks, geen jackpot, geen 5 cijfers met extra bal, geen 5 cijfers en zelv ers niet eens een 4 cijfers, dus geen vette bankrekening, alleen maar een vette buik van die extra bal van die aarzel niet, maar sla je slag smeerlap.'

Moesje nummer twee:

'Me schat, busje komt zo, la me jullie gauw gauw nog een kleine baksies geve: Ilse van Volle Evangelie, dat mens doet zo d'r best

om d'r kinderen goed te kweken. Ze stuurt Marietje van d'r met tien dollar om een paar dinges te gaan kope fo brood fo school. Dan Marietje gaat weg met dat geld en een tas om die dinges te zetten.

Ze blijft, ze blijft, ze blijft. En as ze eindelijk terugkomt is die tas leeg. Helemaal leeg precies as d'r eige hoofd.

Ilse aks' a las'ede krabu waar die dinges zijn gebleven om morgenochtend

brood fo de kleintjes te maken. Dan Marietje geef Ilse een gevouwe ding. Ilse maakt 'et open. Meisje, je raad nooit wat 'et is. Tien loten van Boter, Melk en Kaas. Is tienmaal één dollar, is tien dollar. Die hele 10 dollar is skeer. 'Is ma heef me toch gezegd om boter, melk en kaas te gaan kope.' 'Meisje, ik zeg je, is zo zijn die dinges'.

Cellulair

Met het recht van de sterkste en de snelste schoot de donkere High Lux terreinwagen me voorbij. Hij drukte me haast van de weg om nog vóór mij in de file te komen wachten op het groen van het verkeerslicht.

'Verkeersverkrachter' schreeuwde ik de asociale weggebruiker na, maar ik had mij even goed alle ergernis kunnen besparen, want die meneer hoorde mij toch niet, hij was opvallend bezig aan zijn cellulair. Het gaf me te denken, ik kon me herinneren dat het een paar jaartjes geleden doorgaans alleen rijke zakenlui waren die zich een cellulair in hun auto konden veroorloven. Vandaag zie je mobieltjes in haast alle auto's, niet alleen in High Luxen en Mercedessen, maar zelfs in karkassen die op de schroothoop thuishoren, de zogenaamde rijdende doodkisten.

Cellulair..., cellulair..., het woord liet mij niet los. Thuis gekomen sloeg ik het in mijn woordenboek na, maar tot mijn verbazing repte Van Dale met geen woord over iets dat zelfs in de verste verte met een telefoon te maken had. Volgens Van Dale betekende cellulair: 1. een in cellen verdeelde gevangenis en 2. eenzame opsluiting, b.v. Hij heeft een jaar cellulair.

Hai, dacht ik boosaardig, misschien heeft die cellulaire opsluiting ergens toch te maken met die cellulair verkeersverkrachters. Ik was toch eenmaal in de stemming, dus belde ik een vriendin op die Nederlands doceert aan de AMS. Die legde me uit dat met de enorme vlucht van technologie en communicatie allerlei nieuwe beroepen, artikelen en natuurlijk ook benamingen ontstaan, cellulair is daar een voorbeeld van. In Nederland duidt men het trouwens aan met de naam mobieltje. Ik was blij met de opgedane kennis en bedankte hartelijk. Mijn vriendin vroeg of het mij ook was opgevallen hoeveel auto's met cellulair op de weg waren en dat de bestuurders steeds druk bezig waren te bellen. Natuurlijk was dat me niet ontgaan, ik had mijn ogen toch niet in mijn broekzak? Grappend vroeg ze of ik haar via mijn autocellulair belde. Zover

was ik nog niet, antwoordde ik, maar ik was bezig te sparen voor een High Lux, daarna was de cellulair aan de beurt. Ze kon niet nalaten de bal op mijn helft terug te spelen: 'Tegen de tijd dat jij een High Lux kan aanschaffen, zijn cellulairs allang uit de mode en is er iets veel moderner in de plaats.'

Als slot van ons heerlijk babbeltje vertelde ze me dat minstens 90% van de autocellulairs nep was. Op de kinderafdeling van de grote zaken hebben ze geen handen genoeg om speelgoedcellulairs te verkopen. Rij maar een poos achter een auto aan waarin de bestuurder bezig is cellulair te praten. Al volg je hem uren achtereen, de knul blijft praten: gewoon showtime, status. Mooi zo, ook dat had ik opgestoken. Nauwelijks had ik neergelegd of er werd gebeld. Het was mijn neef, een kale opschepper, ook zo'n cellulair verkeersverkrachter. 'Neef', zei hij, 'hou morgenmiddag voor me vrij? Je moet me helpen een contract op te stellen. Ik kan niet lang praten, ik bel vanuit de auto en cellulair bellen loopt aardig op.'

'Goed', antwoordde ik met een zure grijns, 'kom morgenmiddag langs, maar laat alsjeblieft de speelgoedtelefoon van je kleintje thuis. Die boy heeft voor me geklaagd dat je zijn speelgoed altijd meeneemt als je in de auto stapt. Tot morgen, dan praten we verder, want cellulair bellen loopt aardig op.' Ik legde neer en schoot in de lach, hoewel ik wist dat neef mij op dat moment minstens één jaar cellulair toewenste.

Claudia en haar zeven minnaars

Als ik u zou vragen of u ooit een boekhandel bent binnengestapt om een schunnig boek te kopen, dan had u waarschijnlijk even ontwijkend als diplomatisch geantwoord: 'Stel mij geen vragen en ik vertel u geen leugens.' En had niet ik u, maar u mij deze vraag gesteld, dan had u prompt een: 'Natuurlijk niet!' van mij teruggekregen.

Laten we stoppen met dit elkaar-voor-de-gek-houden. Kijk, ik ga u een geheim verklappen. Boekhandel Sabi Diri heeft een kleine zending van de erotische roman Claudia en haar zeven minnaars ontvangen. Het is alom bekend dat stoeipoes Claudia heel beschaafd Europa steil achterover heeft doen vallen. Heftige kranten-, radio- en televisieaanvallen op zowel de auteur als de uitgever behoorden tot de orde van de dag. En juist door die negatieve publiciteit kwam het boek geweldig in de picture. Feit is dat Claudia en haar minnaars er zeker toe hebben bijgedragen de deur van de pornomarkt wijd open te gooien. Die hele hetze is natuurlijk reden genoeg voor mij om Claudia in huis te halen vóór ze uitverkocht is in Sabi Diri.

Maar in onze conservatieve samenleving stap je als welopgevoed burger niet zomaar een boekhandel binnen om Claudia tot je bezit te maken, er is een beetje voorzichtigheid daartoe geboden, je bent immers niet de enige klant in de zaak. En jawel, twee dames vallen direct op met hun luidevoerd gesprek. Mijn blik ontmoet die van een mij onbekende klant, die naast mij staat en duidelijk plezier heeft in het gesprek tussen de beide boze dames.

De ene mevrouw, veel te uitgedost voor zo'n hete zaterdagmorgen, hoog getoupeerd kapsel, en oorbellen die haar haast tot de schouders reiken, heeft het over Claudia en haar zeven minnaars, de topic of the week voor het leesminnend publiek. Voor de zoveelste maal gaat haar wijsvinger bestraffend omhoog, haar ogen schieten vuur: 'Je reinste porno. Ik begrijp niet hoe ze zo'n schunnig prulboek op de literatuurlijst van de Mulo kunnen plaatsen. Mijn kinderen moeten niet durven het in mijn huis te brengen, ik scheur het gewoon aan flarden.'

De aangesprokene, ook al een beschimmelde etalagepop, doet er een schepje bovenop en werpt zich op als literatuurcriticus. Opzettelijk luider en dus voor iedereen in de zaak hoorbaar geeft ze haar commentaar: 'Niet omdat het van de hand van een gerenommeerd schrijver is, moet het perse goed zijn, en niet omdat het in het zedeloze Europa op de bestsellerslijst staat, moeten wij hier het goedvinden. Over my dead body! We krijgen al genoeg schunnige rommel via de televisie en de radio te verwerken, en dan dit nog. Het is gewoon een schande. Walgelijk!'

Het anti-Claudia duo is inmiddels uitgegroeid tot een trio. Het nieuwe lid van het drievrouwschap zwaait niet met de vinger, maar met een rode paraplu alsof ze bezig is een zwerm bijen van zich af te houden: 'Het Minov moet zijn verantwoordelijkheid ten opzichte van de jeugd kennen en moet ingrijpen. Ik vind dat het de hoogste tijd is dat de verantwoordelijke leraren op het matje worden geroepen. Op de ouderavond zal ik dit zeker entameren!'

De mij onbekende jongeman, die ook het hele gesprek gehoord heeft, kijkt mij aan en met een brede grijns haalt hij de schouders op. Ik doe hetzelfde en met moeite onderdrukken we een lach. Op een wenk van mij volgt hij me naar een rustig plekje; we maken kennis en alsof we oude vrienden zijn vraag ik hem vrijmoedig of hij hier ook is om Claudia mee naar huis te nemen. 'Nee', antwoordde hij, 'ik zou best willen, maar ik ben hier voor een boekwerk dat ik bij mijn studie nodig heb. Ik zit op de Medische Faculteit, laatste semester, taaie stof, waar ik mij doorheen moet worstelen, dus laat ik Claudia maar rustig liggen. U neemt haar wel mee, hè?' Met een knipoog bevestig ik zijn veronderstelling, we staan te smoezen als schooljongens die stiekem een sigaretje roken.

'Ay brada, mi grab' yu,' zegt hij ondeugend, 'je wil zonder kleerscheuren Claudia meenemen en ik moet je daarbij helpen. Vooral omdat die drie tantes daar als aka's op de loer liggen.' Ik knik instemmend. 'Dan rest ons niets anders dan een spelletje doen-alsof te spelen; kom, ga mee', fluistert hij.

We lopen de afdeling Kunst en Wetenschap af, waar we Bouwstijlen uit Oud Babylonië zwaarwichtig doorbladeren. We nemen afscheid van Babylonië en vervolgen onze reis via Doe-het-zelf-lectuur naar Detective Romans met James Bond en Agatha Christie. Via Sport en Spel belanden we bij Populaire Romans, waar we oog in oog met Claudia staan, precies als de 234 klanten, die vandaag via dezelfde route met haar in contact zijn gekomen.

Quasi onverschillig pak ik een exemplaatje, ik smoor het onder het laatste nummer Voetbalsport, dat ik speciaal hiervoor van Sport en Spel heb meegenomen. Nog steeds quasi onverschillig lopen we naar de kassa, waar een tactvolle juffrouw een bon uitschrijft: 1 ex. James Bond, 1 ex. Voetbalsport, 1 ex Cl + 7.

Mijn nieuwgevonden vriend en ik hebben ons geweldig geamuseerd met ons hypocriete Cl. + 7 spelletje. Met een stevige poot en een 'see you soon' nemen we afscheid. Ik kijk terloops richting drievrouwschap. In een gezamenlijke actie kijken ze me vernietigend aan, de pas-op vinger en de rode paraplu gaan betekenisvol omhoog. Alle plezier is naar de bliksem, ik loop snel naar buiten en werp een blik op de etalage. James Bond met zijn eeuwig pistool grijnst vals, met een reflexbeweging bescherm ik mijn nek als ik op de omslag van een Agatha Christie een strop zie bengelen, Moeder Theresa kijkt te neergeslagen en Maarten Luther King wendt zijn gezicht van mij af. Claudia brandt als vuur onder mijn arm. Met mijn blik nog steeds op de etalage ga ik de stoep af, ik struikel en kom met mijn rug op de grond te liggen. Claudia tuimelt uit de zak van de verpakking en maakt een noodlanding op mijn borst. Twee tienermeisjes komen aan. Proestend van het lachen roept één: 'Waaai, mi gado, kijk! Claudia en haar zeven minnaars in de armen van haar achtste.'

De kop van de vader

Mijn gasten zijn nog maar nauwelijks binnen, of het gedonder begint. 'Wat een gelijkenis. Gewoon frappant. 't Is alsof ze de kop van de vader op de romp van de kleine hebben geplaatst.'

Mijn bijziende tante, die voor 't weekend bij ons logeert, is aan het woord. Niet voor niets staat tante bij de derde generatie van de familie - de kleinkinderen dus - bekend als 'het wandelend stadhuis'. Tante weet van iedereen alles! De tweede generatie, waartoe ik behoor, gebruikt de oneerbiedige aanduiding: 'wandelend stadhuis' soms ook stiekem als we het zondenregister van tante onderling opengooien.

De doodse stilte die bij tantes frappante gelijkenis is ingevallen, opent voor haar de deur om verder te borduren op haar kop-van-de-vader constatering. 'Pappie moet wel trots zijn op zo'n poeneke. Je zou kunnen zeggen dat dat engeltje ook zijn ogen gestolen heeft.' Tante streelt de kleine en ratelt door: 'En kijk naar die prachtige kuiltjes in haar wangen. Gewoon een verkleinde kopie van haar pa. Gewoon frappant.'

Frappant? Ja, heel frappant zelf, want het gelukzalige engeltje is niet een zij 'poeneke' maar een hij 'tollie', en de lyrisch bezongen kuiltjes zijn alleen zichtbaar voor tantes bijziende ogen. Zelfs door een reuze telescoop en met de beste wil van de wereld bekeken zijn er geen kuiltjes bij hem te bekennen. De telefoon gaat over. Allen sprinten tegelijk naar de keuken, naar de telefoon, de reddingsboei in de storm waarin we verzeild zijn geraakt en hulpeloos dreigen te vergaan.

Hoewel we bliksemgoed weten dat Ewald aan de lijn is om onze jog afspraak af te zeggen, wordt tante naar de keuken geroepen, 'Tante, telefoon voor u.' Daar wordt tante heel discreet en vooral heel zacht uitgelegd dat het pasgearriveerde stel van drie geen pa en ma en sprekend-op-pa-gelijkend-dochtertje is, maar gedetermineerd kan worden als ma, zoontje zonder kuiltjes in plaats van dochtertje met. En de derde gast? (ssst, vinger op de mond):

Tante, dat is niet pa, dat is de beste huisvriend van pa en ma. De hele stad roddelt over de extra intieme verhouding van ma met huisvriend.

‘En het kleintje?’ onderzoekt tante. ‘Laten we daar maar liever over zwijgen, u begrijpt me toch?’ Tante slaat een hand voor de mond; ik geef haar het voordeel van de twijfel en denk dat ze dat doet uit verlegenheid van haar blunder. Verlegenheid? Boe-boe! De teleurstelling van het telefoontje dat achteraf niet voor haar bleek te zijn, glijdt van haar af. Tante straalt, ze klakt met de tong alsof ik haar verrast heb met haar lievelingstoetje, een ijsje met cognac.

Onder het oppoetsen van haar dikke brillenglazen fluistert ze als een volwaardige medespeelster in het roddeldrama: ‘Wel, wel, wel... dat moet ik dan een beetje dichterbij gaan bekijken.’

Geen dichterbij, geen gedonder. Tante blijft in de keuken; de sfeer binnen is reeds genoeg verpest.

De leugenwedstrijd

Voetbal- en basketbalwedstrijden zijn zo zoetjes aan 'ala dei sani' geworden, vooral nu bijna iedereen een televisie thuis heeft staan. Even de tv aanmaken en floep, live vanuit Europa of de USA, de beste wedstrijden, waar je al gauw dertig dollar voor een tribunekaartje zou moeten neertellen.

Maar wie heeft nou ooit van een leugenwedstrijd gehoord? Heeft iemand zo'n wedstrijd op de tv gezien, live of anderszins? Nee, natuurlijk niemand. En toch worden deze -vrij onbekende- wedstrijden in kleine besloten clubs en verenigingen vaak genoeg georganiseerd. In mijn buurtvereniging bijvoorbeeld gebeurt dat twee keer per jaar, en het blijkt steeds weer een daverend succes te zijn, de mensen komen bij bosjes om te genieten van de fantasie van de deelnemers.

Voor een keertje besluit ik mee te doen. Van de twaalf contestantanten ben ik nummer tien. In de openingspeech van de voorzitter vraagt hij zich af waarom er zo weinig leugenwedstrijden worden georganiseerd, hoewel het een hard feit is dat er per minuut over de hele wereld meer leugens verteld worden dan er balletjes getrapt of gedunkt worden. Hij raadt iedereen aan om uit protest tegen deze gang van zaken niet in hongerstaking te gaan, maar in leugenstaking, evenals hij. Als hij verklaart dat hij zich de laatste drie maanden aan geen enkele leugen heeft bezondigd, krijgt hij een applaus voor die leugen.

De stemming zit erin en de wedstrijd kan beginnen. Contestant nummer een vertelt uitgebreid hoe hij op een eenzame weg was overvallen door wezens uit een vliegende schotel, die hem na een dag in de ruimte te hebben vastgehouden, weer op aarde dumpten. Contestant nummer twee heeft het over een meisjesspook, dat bij hem aan huis zo vrijpostig is, dat ze soft uit de ijskast haalt en drinkt, koekjes opmaakt, dure telefoongesprekken met een spookvriendin in het buitenland voert en de tv gewoon afzet als er naar pro-

gramma's gekeken wordt die zij niet leuk vindt. Contestant nummer negen, een bekende bodybuilder, liegt met een uitgestreken gezicht hoe hij door vier mooie meisjes werd verkracht. De zaal ligt natuurlijk plat, die was een goeie. En dan is het de beurt aan nummer tien en dat ben ik. Met grote stappen loop ik duidelijk heel boos naar de jurytafel toe, mijn vuist bonkt keihard op de blocnote van de voorzitter, ik pak de microfoon en wild geagiteerd schreeuw ik: 'Ik doe niet mee aan deze komedie. Ik heb gehoord dat de jury reeds vóór de wedstrijd de winnaar heeft bepaald. Schande, en nogmaals schande!'

Terwijl ik woedend naar mijn plaats terugga, moet de jury hameren om het tumult dat losbarst te bedaren. De jury pikt de aantijging niet en gaat met de voorzitter in beraad. Na een paar minuten word ik naar voren geroepen. 'Contestant nummer tien', zegt de voorzitter met een opgeheven pas-op vinger, 'u hebt met uw gedrag niet alleen de jury beledigd, maar ook het bestuur en de organisatoren van deze avond die tot vóór uw optreden toch wel heel gezellig was. Wij willen in de eerste plaats weten van wie u die valse informatie heeft gekregen over bevoordeling van deelnemers door de jury en in de tweede plaats eisen wij van u dat u uw verontschuldiging aanbiedt.'

Ik doe mijn best om zo verwonderd en verongelijkt als mogelijk te kijken, dan zeg ik schouderophalend: 'Meneer de voorzitter, leden van de Jury, ik heb veel respect voor u. Het is dus geenszins mijn bedoeling geweest u te beledigen. De informatie over bevoordeling door de jury heb ik van niemand, omdat het helemaal niet waar is. Ik heb het hele verhaal verzonnen. Nummer tien, dat ben ik, was aan de beurt en dit was de leugen van contestant nummer tien, een leugen weliswaar met zwaar geschut.' Het duurt even voordat de zaal het scenario goed door heeft, dan krijg ik een oorverdovend applaus, de voorzitter schudt me een stevige poot en contestant nummer negen geeft me een warme 'body building brasa', waar ik bijna onder bezwijk. Hij kijkt me aan en zegt lachend: 'Ik dacht dat ik kon liegen, ma a man dis' yongu, yu kan kiri sma fa y'e lei.'

De WK 2002 orkaan

De strijd is gestreden. WK 2002 is ten einde en Brazil is kampioen geworden. Niet alleen in Brazil is de overwinning groots gevierd, maar ook in ons landje lieten de vele Brasjonfans zich niet onbetuigd. Trucks, bussen, personenauto's versierd met vlaggen reden in lange files al toeterend door Paramaribo en zorgden voor allerlei verkeersopstoppingen en ongemak. Maar niemand scheen zich daar aan te storen, want Suriname deelde in de feestroes.

Sta ik bij een servicestation te tanken, rijdt weer zo'n toeterende buskolonie voorbij en alle mensen op straat zwaaien naar de stoet ten teken van medelijdschap. Ook ik zwaai evenals een vrouwtje dat naast mij staat. Met een gevoel van saamhorigheid feliciteer ik haar met de overwinning van Brazil op Duitsland. Ze kijkt me boos aan en blaft: 'Ik zwaai niet voor die Brazilianen, ik heb niet voor hun gekraakt, ik wuif voor mijn vriendin aan de overkant van de straat.'

Enigszins verwonderd zeg ik lachend dat ze die Duitsers niet eens kent en toch voor ze heeft gekraakt. Had ik maar mijn grote mond gehouden en die opmerking niet gemaakt, want als een orkaan raast ze: 'Ik ken die Duitsers niet, maar ik ken die Brazilianen wel. Ze stelen ons goud!'

'Mevrouw', reageer ik kalmpjes, 'het zijn toch niet de voetballers die ons goud stelen en Duitsland is zo ver weg, terwijl Brazil onze buurman is.'

Alsof ze door een giftige slang gebeten is, springt ze op en bijna hysterisch gilt ze: 'Ik wil dat woord buurman niet horen! Ik woon al jaren in een rustige buurt. Nu hebben we Brazilianen als burens gekregen. En meneer, ze stelen niet alleen ons goud, maar ook mijn manja golekboom hebben ze leeggeplunderd, leeg-ge-plun-derd!!' Drukgebarend geeft ze het formaat van haar manja's aan. Als ik haar moet geloven, waren de manja's zo groot als meloenen.

De toeterende stoet is al uit het gezicht, maar de orkaan is nog niet geluwd. Mensen blijven staan en luisteren geamuseerd naar de opgewonden vrouw. 'En u weet niet hoe de grootste schurk van die vruchtenrovers heet?'

Met een opgeheven pas-op vinger, haast tot onder mijn neus, elke lettergreep benadrukkend, schreeuwt ze: Ro- nal- do! RO- NAL- DO!!!

'En u wil dat ik voor die ellendelingen moet kraken? Ik heb liever alle twaalf Duitse spelers op bezoek dan één van het Brasjon team.'

'Twaalf?', vraagt een jongeman uit het luisterend publiek een beetje plagend.

'Ja, alle twaalf. Het elftal en de keeper, toch'

Natuurlijk lachen de omstanders om dit staaltje van voetbalkennis, wat olie op het vuur van de orkaan is. Ze kijkt de kring rond, niet langer praat ze tot mij alleen, maar betreft nu alle daar aanwezigen in haar tirade. Ze gilt: 'La me jullie vertellen, elke dame is vrouw, maar elke vrouw is nog geen dame! Van elke tien Brasjonvrouwen die in ons land komen, zijn twaalf motjo!'

Ook deze met veel ophef gedane uitspraak oogst een lachsalvo. Verontwaardigd kijkt ze naar de lachende mensen, dan volgt haar uitleg: 'Deze meneer hier, wil dat ik voor Brazilianen moet kraken en niet voor Duitsland. Hij begrijpt niet - ze kijkt me vernietigend aan - dat die Brazilianen alleen maar hoeren in ons land brengen, terwijl de Duitsers de Evangelische Broedergemeente hier hebben gebracht, en ik ben Hernhutter'

Haar argumentatie wordt me een beetje te veel en om erger te voorkomen, keer ik mij van de orkaan af en loop naar mijn auto die inmiddels volgetankt is. Als ik een kleine drie meter van haar weg ben, rent ze me achterna. Ze tikt me op de schouder en krijst: 'En dit nog, u moet niet vergeten dat zij Braziliaanse bijen hebben uitgevonden'.

Executoriale verkoop

Met het advertentieblad zwaaiend, kwam Tante de kamer binnenstormen. 'Kijk', zei ze, het blad onder mijn neus schuivend. 'Vind je zo'n advertentie niet beestachtig? Dat zou in Holland nooit kunnen.'

Ik pakte de krant aan, mijn oog viel op: Te koop tweedehandse ijskast in goede staat. Alleen motor moet vervangen worden.

Ik begon er schik in te krijgen; de volgende advertentie vond ik zo grappig dat ik luidop las: Te koop gevraagd collectebus (met inhoud geen bezwaar). Toen ik het uitgierde van: Verloren een portemonnee rijdende over de Gravenstraat, maakte tante mij erop attent dat het niet deze advertenties waren die haar wrevelig hadden gemaakt, maar die. Die, de reeds beklemtoonde die ging gepaard met een heftig tikken van haar vingers op de advertentie:

EXECUTORIALE VERKOOP

Reeds bij de eerste oogopslag was het duidelijk dat een domme assistent de advertentie had opgesteld en dat de deurwaarder te lui of te onverschillig geweest was om die over te lezen. Achter elk artikel dat te koop werd aangeboden, liet ik mijn gedachten de vrije loop. Tante had gelijk, het was niet je kattenpis wat de deurwaarder allemaal daar zou veilen.

1 Isuzu bus met 24 personen (pas gereviseerd)

Is de koper van de bus verplicht de 24 personen erbij te nemen?
Zijn zij pas gereviseerd of betreft dat de bus?

12 stuks antieke reclameglazen (één stuks een beetje getijpt aan de rand)

Ik vond het interessant te vernemen dat er in het verleden ook al reclameglazen bestonden, al of niet een beetje getijpt aan de rand.

2 dames en 1 herenfiets

Krijgt de koper van de herenfiets 2 dames baksis? Voor dit item zal er dan behoorlijk wat interesse zijn, stelde ik stiekem vast.

1 Kleine vatje halal geslacht zoutvlees

Ik zou toch verduveld graag meemaken hoe men zoutvlees slacht! Ritueel of niet, mij om het even.

1 Gehoorapparaat voor dove mensen

Er bestaan dus ook gehoorapparaten voor niet-dove mensen!

1 Hondenhok met zonder hond

Een deurwaarder met zonder verstand, grinnikte ik.

3 paar opengewerkte dames schoenen

Bij het lezen van dit item wendde ik mijn gezicht van tante af. Ze hoefde mijn duivelse gedachten niet te lezen voor de 3 paar schoenen die slechts voor een speciale categorie dames bestemd waren.

1 Grote thermosfles (lichtbeschadigd van binnen)

Meneer de deurwaarder, dacht ik, precies jouw stomme kop.

1 Karton maandverband voor vrouwen

Op de volgende veiling misschien 1 karton maandverband voor mannen?

1 Zak hondenvoer (ook lekkerbek voor uw poezen)

En stomme deurwaarders, vulde ik aan.

1 Onpaar werklarzen (goed voor kado aan arme mensen)

Smeerlap!! Zit voor zijn status waarschijnlijk in een comité voor herstel van morele waarden en normen.

Tante stond naast me, haar handen in de zij, wachtend op de bevestiging van haar oordeel over de advertentie. Dat ze de advertentie beestachtig vond, kon ik me best voorstellen, maar met haar bewering dat dit in Holland nooit

zou kunnen, was ik het helemaal niet eens. Ik viste een Hollands blad uit mijn bureaulade en wees naar een advertentie die ik had aangestipt. 'Tante', zei ik lachend, 'onze advertenties stikken van de fouten, maar die mensen in Blanda blijven heus niet achter. Leest u maar zelf.'

TE KOOP AANGEBODEN MIJN VROUW IN ANTIKE VERGULDE LIJST.
FOTO KAN VERSCHEURD WORDEN, MAAR HEEL VOORZICHTIG ZIJN MET DE
LIJST. ERG WAARDEVOL ANTIK.

Niet begrijpend en met een blik waaruit duidelijk medelijden met mijn naïviteit sprak, keek tante me aan en hoofdschuddend reageerde ze: 'Wat ze in advertenties schrijven interesseert mij geen zier. Ik vind het alleen beestachtig dat ze te snel ertoe overgaan om mensen hun hebben en houwen executoriaal te verkopen om een paar guldens achterstallige belasting.' Arme tante, hoewel zij en de deurwaarder als licht en donker van elkaar verschilden voor zover het recht en wet betrof, vertoonden ze toch raakvlakken; de blunders in de advertenties en de humor die je daaruit kon putten, gingen geheel aan hun voorbij. Jammer voor zo'n verkwisting van ontspanning. 'Tante' zei ik, 'u heeft gelijk, ik vind die advertentie beestachtig.' Als tante gedachten kon lezen, dan had ze mij op heterdaad betrapt: 'Tante u heeft gelijk, ik vind die advertentie beestachtig lekker.'

Gespenoorlog

Ik ben nieuw op het Project, even buiten de stad. Eigenlijk zou ik dolgelukkig moeten zijn met een eigen huis, maar toch ben ik niet zo happy als ik mij had voorgesteld.

Er is iets dat niet klopt; wat dat iets is weet ik niet, maar het bij mij nogal stipt ingesteld alarm staat op rinkelen, misschien zomaar, maar toch...

Na een korte verkenningstocht stap ik de winkel op de hoek binnen, en dan gebeurt het. Daar staat ze, een pikin bigisma met acht stijfgevlochten recht-opstaande vlechten, kleurrijk versierd met plastic gespen.

Als ik haar oogluikend observeer, blijkt ze de bezitster te zijn van een paar fonkelende ogen, geaccentueerd door een prachtig zwart gezicht. Niet dat alledaagse zwart, maar dat natuurlijk glanzend zwart, dat je aantreft bij marrons, die na een dag over de vallen bezweet uit hun korjalen stappen. Prachtig!

Tegenover de kleine Rasta staat een spichtig flets meisje met haar handen in de zij, borst naar voren, billen naar achteren, het prototype van een ruziezoekster.

De rooie galmt: 'Meisje, i blaka lek tara, dan yu tek a dek'ati pot aiti kleur geps na tap yu kop!... Nee me schat, a no moi baya, i gers' asi friyari!'

In mitrailleurtempo bijt Rasta terug: 'Na lul y'e lul! A was' mi wan pot' honderd, a n'e go yu geen moer aan! A no yu ma bai den gi mi!!'

Fel gesticulerend gilt de rooie haast hysterisch: 'Meisje, tap nanga mi ma! Mi ma no du yu neks, no tek' mi ma nen n'in yu bek! En buitendien, mi ma no hab' na law dati f' go bai so wan rotzooi gi mi, kon tatoeëer en pkin lek wan regenboog!.. Waaaaaai!!!...'

Waaaaaai van de rooie wordt in meertonig variant en uiteenlopende geluidsterkte ge-echood door het nest vroegrijpe meisjes, die zich in de winkel bevinden en volledig hun kiek nemen.

Rasta laat het niet op zich zitten, de vlechten met de regenbooggespen gaan als de haren van een boze hond nog feller overeind staan, dan blaft ze, met haar wijsvinger tot haast onder de neus van de rooie: 'Mi sab' san e hat' yu. Na di mi kan wer' tien, ma yu no kan wer' wan!... Meisje, luku dya, ef yu pre-furu fu wer' wan geps, na gepsi dati o smelter n' in na vagevuur di y' e waka e kweki na tap a por' kronto f' yu! He-héééééé...'

Ook het klokkende he-héééééé, waarbij de héééééé een toon hoger ligt dan het he van de eerste lettergreep, wordt door het koor in meertonig variant treiterend geëchood, terwijl de meisjes net grote mensen elkaar even aanstoten.

De gespenoorlog spitst zich toe en het aantal toeschouwers wordt groter. Wat me wel opvalt, is dat niemand ertussen komt. Om erger te voorkomen voel ik mij tenslotte geroepen me ermee te bemoeien. Ik vertel de kemphenetjes dat het nu toch genoeg is geweest. Direct begint mijn alarm luid te rinkelen en ik weet dat ik de sigaar ben.

Even is het stil, zo stil dat ik mijn horloge hoor tikken. Dan rolt het meerstemmig variant waaaaai als een stoomwals over mij heen en ik dreig te verdrinken in het daaropvolgend hehéééééé...

Rasta en Vagevuur, die zo-even nog op voet van oorlog verkeerden, stoten elkaar nu vriendschappelijk aan en vóór Rasta haar he-héééééé over mij loslaat, kijkt ze me dood met haar prachtige zwarte ogen. Dan komt het, haast zingend wordt mijn persoon ontleed: 'Dan luk' en dan! Luku fa a nengre geri! A gers' kopro di no kis' nofo swa! He-héééééé...'

Als het he-héééééé van Rasta en koor mij reeds half verbrijzeld heeft, meent Vagevuur haar bijdrage met een extra waaaaai aan mijn ondergang te moeten versieren. Tergend langzaam loopt ze tweemaal om me heen, terwijl ze me van top tot teen opneemt. Met de handen nog steeds op haar billen, handpalmen naar buiten toe gekeerd, spreekt het orakel, elke lettergreep accentuerend, het oordeel over mij uit: 'A negre geri, dan a fini! Ef' a no luku bun, elektriciën o tek' en lek' koprodraad!...'

En Rasta aanstotend: 'Meisje, m'e beg' i baya, luku bun, want ef' na koprodraad disi mit nanga yu gepsi, a gepsi dat o nak' stroom! Waaaaai!' Ik strom-

pel de winkel uit, de dertig meters naar mijn huis lijken wel dertig kilometers. Hehéééééé..., waaaaai..., waaaaai..., hehéééééé...! Het rommelt in mijn hoofd alsof een drummer bezig is daarin te oefenen.

Als ik mij onder beschutting van mijn woning eindelijk weer veilig weet, is het eerste wat ik doe, het cadeautje dat ik voor mijn peetkleintje gekocht heb, ongeopend in de vuilemmer dumpen, een kaartje met acht plastic haargespen in verschillende kleuren.

Hengelen

Er is een oud verhaal over een jongen, die desgevraagd zijn leraar antwoordde, dat de mens tot de familie der vissen behoort.

‘Tot de familie der vissen? Hoe bestaat dat? Waar kom je aan die wijsheid?’, zou de meester hebben uitgeroepen, waarop de stakker vertelde dat zijn moeder altijd tegen zijn vader blafte: ‘Je bent een vis, alleen wanneer je kan zuipen ben je gelukkig!’

Liegen, zei iemand, wordt in hoofdzaak veroorzaakt door de belastingwetgeving en de hengelsport. Niets is juister dan die uitspraak; voor zover het de belastingwetgeving betreft hoef ik slechts de hand in eigen boezem te steken, en voor liegen en de hengelsport kan ik ook dicht bij huis blijven, namelijk mijn broer.

Deze doctor in de hengeltalen: hengellatijn, hengelgrieks, hengelhebreeuws en noem maar op, komt na een hengelweekend thuis met een korf voor de helft gevuld met ondermaatse zwampvis, wat natuurlijk de lachlust bij zijn vrouw en kinderen opwekt. Verontwaardigd merkt de Dr. op, dat het geenszins in zijn bedoeling heeft gelegen om grote vissen te vangen, daar hij juist dit kleinere formaat nodig heeft om als aas te gebruiken bij het lijnvissen in de rivier.

In het hengelseizoen is het opvallend dat bepaalde personen (hengeldoctors) vaak een paar dagen achtereen ziek zijn, meestal van zaterdag tot en met maandag. De zaterdag is de vertrekdag naar verafgelegen hengeleldorado's, de zondag is om aan het visgat ‘uit te zieken’, en de maandag is voor de rustkuur om van de vermoeiende ‘ziekendag’ op te knappen.

‘Zilver beet’ is de vakterm voor onderweg gekochte vis, die als eigen vangst thuis wordt gepresenteerd.

Een algemeen bekende klucht over zilver beet betreft een bedrijfsdirecteur die berucht is om zijn hengelspecialiteit, hij vangt meerminnen. Uiteraard geheel overbodig te vertellen dat deze meerminnen armen en benen hebben, en zonder haak gevestigd worden.

Op een morgen tegen twaalf uur stuurt hij zijn nieuwe loopjongen met een viskorf naar de markt: 'koop die korf halfvol vis en doe hem dan in de bagageruimte achter in mijn wagen.'

Thuis aangekomen blèèèrt hij zijn alledaags refreintje, dat hij die middag een beetje gaat zwamphengelen, hij rijdt een paar hoeken verder, haalt zijn vangst - de meermin met handen en voeten - op en vertrekt naar zijn visgat-voor-twee.

Vol verwachting over de vangst van haar sportieve wederhelft staat mammie reeds om zes uur op de uitkijk, en als hij eindelijk tegen zevenen komt aangereden met de hengelpet nog op, werpt hij haar betekenisvol zijn autosleutels toe.

'Schat, ik had geen handen genoeg vandaag om kwie-kwies te vangen bij Gummels aan de Kwatta.'

Moes doet de bak open, haalt stralend de zware korf eruit, apetrots licht paps het deksel en ... braakt een door de uitgever geschrapte krachtterm uit.

De nieuwe looper, niet ingewijd in de meerminnen-hobby van zijn directeur, heeft de korf halfvol gevuld met red snappers, riviervis!

Een fanatiek hengelaar kent geen hengelvrienden, hij kent alleen maar concurrenten. Kom eens langs een hengelaar en vraag hem hoe het loopt; al haalt hij direct daarop drie walvissen op, toch zal hij u vertellen dat deze plaats niet deugt.

Ik kom op bezoek bij goede kennissen, meneer is net thuis van het visgat met een bijzonder goede vangst. Als ik informeer waar hij is gaan hengelen, noemt hij mij een gat ergens op km 93 in het district Saramacca, een plaats waar daags tevoren andere kennissen van me zijn geweest en zelfs niet één ondermaatse kwie-kwie gevangen hebben. Achterin mijn hoofd gaat het bekende rode lichtje voor gevaar gaat branden.

De week hierop bel ik hem even en bedank hem hartelijk voor zijn tip, erbij vertellend dat ik minstens een even goede vangst als hij in het bewuste gat heb gehad. 'Ach', zegt hij, 'het is geen dankje waard hoor, jou doe ik altijd graag een genoegen, maar tussen haakjes vertel niets over dit plekje aan anderen.' De volgende zondag zit hij op km 93, ik bewijs hem graag een wederdienst.

Het voorlichtingsprogramma

Aanvankelijk had mijn vriend Stan duizend bezwaren geopperd toen men hem had aangezocht een voorlichtingsprogramma op de radio te verzorgen. Maar, zoals het vaker gaat, men bleef aandringen. Uiteindelijk gaf hij zich gewonnen, nadat men hem had kunnen overtuigen dat hij er de samenleving mee diende.

Het zou een wekelijks programma van een half uur zijn, waarin voor de afwisseling steeds drie muziekjes mochten worden ingebouwd. De keuze van de muziek werd geheel aan hem overgelaten. Dit was natuurlijk een van zijn voorwaarden om het programma te doen, want stel je voor dat hij die keuze aan anderen zou overlaten, mensen die in staat waren zijn programma kapot te maken met allerlei schunnige en vrouwonvriendelijke nummers. In gedachten zag hij reeds een stel genderbewuste vrouwen de studio bezetten en hem gijzelen, ho maar!

Met die angstgedachten in zijn achterhoofd en zijn voorliefde voor zachte slownummers, die heimwee naar een heerlijke tijd opriepen, selecteerde hij bij elke aflevering drie oude gouden ballads uit de verzameling van het station. De directie van de studio liet hem de vrije hand.

Na enkele afleveringen te hebben verzorgd, begon hij er echt plezier in te krijgen. Er ontwikkelde zich een prettig contact tussen hem en onbekende luisteraars die de moeite namen om hem telefonisch hun commentaar en tips te geven en het was ook best leuk als een eenvoudig moesje onder de markt of zo hem een complimentje maakte.

Als Stan zijn vaste barbershop binnenstapt om zijn ragebol te laten bijshoeien, neemt hij plaats op een zitbank naast een vrouw met een jongen van een jaar of tien, die waarschijnlijk ook geknipt moet worden. Natuurlijk raken zijn onbekende buurvrouw en hij al gauw aan de praat, onderwerpen van alledag: het weer, dure reizen, prijsstijgingen etc. De radio is aan en zijn programma wordt aangekondigd. Met duidelijk plezier luistert zijn buurvrouw naar de herkenningmelodie. Ze vertrouwt hem toe dat dit een van haar lievelings-

programma's is, waarop hij haar met rechtmatige trots vertelt dat hij de verzorger ervan is en dat het zijn stem is op het bandje dat ze zo straks gaat beluisteren. Ze kijkt hem een ogenblik verheerlijkt aan en roept: 'Barbier, barbier, zet de radio een beetje luider aan. Deze meneer hier verzorgt dit programma'. Alle hoofden keren zich naar Stan; met voorgewende bescheidenheid knikt zijn ijdele kop vriendelijk naar links en rechts. Hij heeft het gevoel dat zelfs een top filmster of een corrupte politicus het niet beter zou doen voor het publiek.

Tijdens het hele programma is het stil in de zaal en als het is afgelopen, komen enkele knipklanten pootje schudden, zo te zien heeft hij er wat fans bij gekregen. Buurvrouw, trots als een pauw alsof het haar programma was, geniet zichtbaar van het succes, zij heeft immers de kapper gevraagd de radio wat luider aan te zetten. Als Stan vraagt hoe ze het vorig programma over kinderarbeid vond, kijkt ze hem niet-begrijpend aan. Kinderarbeid?? Met de liefste glimlach van de wereld zegt ze: 'Als ik kook of de was doe, zet ik altijd de radio aan om naar dit programma te luisteren, ik geniet er gewoon van. Die muziek die u draait is geweldig, maar ik heb het te druk om te luisteren naar wat u zegt. Uw warme stem als achtergrond en de muziek is voor mij al mooi genoeg.'

Stan en zijn voorlichtingsprogramma krijgen in een goedbedoeld compliment een koude douche en vallen samen in het water. Muziek, presentatie, voorlichting... Hij moet er ernstig over denken een programma van uitsluitend zachte muziek te gaan verzorgen. Laat anderen maar de voorlichting doen.

Ik zie, ik zie...

Als kind vond ik het heerlijk om na het avondeten met de anderen thuis een spelletje 'Ik zie, ik zie wat jij niet ziet' te doen.

Het komt er op aan je waarnemingsvermogen aan het werk te zetten. Wie aan de beurt is, krijgt de gelegenheid de plaats van alle voorwerpen in de kamer in het geheugen te prenten, waarna die naar buiten gaat. De kunst is om bij terugkeer na enkele minuten precies aan te geven welk voorwerp van plaats veranderd is. Had ik het maar bij het 'Ik zie, ik zie' uit mijn jeugd gelaten en had ik mijn mond alleen maar gebruikt om te eten, dan had ik vandaag nog mijn nieuwe sportfiets en mijn Italiaanse Maffiabil. Mijn beide voortanden waren nog gaaf en waarschijnlijk had ik bij regenweer geen gewrichtspijnen onder het litteken over mijn hele rechterschouder. Een beetje raadselachtig? U hebt gelijk. Hier is dan mijn verhaal, ik mag een vlooi worden als ik lieg.

Van kindsaf had ik een uitgesproken voorliefde voor alles wat naar geheimzinnigheid zweemde. In plaats van te worstelen met taaie koek over opeenvolgende gouverneurs van Suriname en binnendoor reizen van Paramaribo naar Nickerie, zat ik stilletjes 'Paranormale Verschijnselen' van Ten Haeff te lezen. Toen ik dus Horoscopie voor Gevorderden in handen kreeg, was de tijd rijp om te gaan experimenteren, ik brandde van verlangen om theorie in praktijk om te zetten. Ik met mijn eigendunk had het niet nodig gevonden Horoscopie voor Beginners te lezen. Wie leest er nou boeken voor beginners in deze computertijd van ongelimiteerde snelheden en onvoorstelbare ontdekkingen en uitvindingen?

Mijn eerste slachtofferklant van de ik zie praktijkuitoefening was een tante met huwelijksproblemen en maagklachten. Ik kende deze tante van nabij, dus was ik al op de hoogte van die feiten, wat het experiment uiteraard ten goede kwam.

Als lukuman verrichtte ik met een uitgestreken gezicht allerlei ingewikkelde ritens terwijl ik mijn best deed geloofwaardig over te komen. Saturnus heeft zijn baan door Aries volbracht. De negatieve invloed van deze boze ster, die de neerwaartse gang op uw familieleven, uw gezondheid en uw zaken veroorzaakte, is nu voor het grootste deel gelukkig voorbij. U moet wel rekening houden met het feit dat u lichamelijk nog zwak bent van de doorstande moeilijkheden. Neemt u zich dus in acht en zorg ervoor geen zware kost en specerijen te gebruiken.

Tante heeft mijn raad opgevolgd en alle maagklachten zijn verdwenen. Volgens wat ik haar heb verteld is haar ster thans erg gunstig. Ze bespioneert haar man niet meer, want ze is er van overtuigd dat hij eindelijk alleen haar weer toebehoort. Ze zingt overal mijn lof, die lieve stakker. Betre no sabi, manlief heeft een tweede buitenvrouw erbij genomen...

Emile, in de wandel genoemd Bokser, raakte onder de indruk van de verhalen die tante over mijn uitzonderlijke gaven vertelde. Vooral mijn helderziendheid en kennis van zaken hadden hem aangesproken.

Bokser, die in staat is een wilde stier met één vuistslag te vellen, was thuis - hoe onwaarschijnlijk dat ook klinkt - een echte pantoffelheld. Op tantes aandringen kwam hij naar me toe met zijn probleem en twee spiksplinternieuwe bankjes van tweehonderd US dollar. Ik onderzocht alle feiten nauwkeurig en kwam tot de slotsom dat het mogelijk was deze bronzen reus van zijn complex af te helpen. Ik zou hem een dosis zelfvertrouwen inpompen en op zijn trots werken. Die helleveeg van hem zou dan eens en voor altijd merken wie daar in huis de broek aan had. Eerst bestudeerde ik voor hem als Virgo-man de invloed van de Tekens en de Twaalf Huizen, waarna ik bekeek wat de stand der planeten voor zijn vrouw was.

Op het uur van haar geboorte wees de tabel de Maan in het sterrenbeeld Leo aan, wat duidelijk een dominerend karakter aangeeft. Volgens mijn berekening zou haar zwakte-periode zijn wanneer Pluto en de zon tegelijk in haar sterrenbeeld waren en Saturnus het Negende Huis zou bezetten. Dit zou na ongeveer twee weken plaatsvinden. Dit was voor hem een zeer gunstig tijdstip om haar te tonen wat hij waard was.

Had ik maar berekend welke toestand zijn ster op dit tijdstip aangaf, dan had ik geweten dat Emile over twee weken geestelijk uiterst zwak zou zijn. Ja, zelfs zwakker dan zijn vrouw. Het experiment had dus geen schijn van kans te slagen. En had ik maar gekeken wat mijn ster mij te vertellen had, dan had ik zeker kunnen vaststellen dat alles wat ik ondernam tot mislukken gedoemd was, maar ach, de waarschuwingen in Horoscopie voor Beginners had ik nooit gelezen.

De twee weken na mijn seance met Emile waren nauwelijks verstreken of hij kwam om elf uur 's avonds binnenstormen. Hij had een verband om zijn linker oog, een deel van zijn haar was weggeschoren en had plaats gemaakt voor een flinke jaap met zes hechtingen. Zijn hemd hing aan flarden en hij hijgde alleen maar: 'jij!!, jij!!, jij !!'

Toen ik bijkwam lag ik in de EHBO-kamer van het hospitaal en had het gevoel alsof alles in mij kapot was, wat zo ongeveer ook het geval was.

Horoscoop voor Gevorderden heb ik uit het raam gesmeten.

De kleintjes thuis mogen indiaantje spelen en wat mij betreft elkaar desnoods in een mierennest vastbinden, zo lang ze niet komen aanzetten met 'Ik zie, ik zie'.

MISS KERK

'Ik snap er niets van. Weet je hoe vaak ik hem al tot orde heb geroepen? Altijd zonder resultaat! Ook straf heeft geen enkele uitwerking. Hij is weer ongemanierd geweest tegen Els van om de hoek. Dat heeft ze mij vanmorgen verteld'. Het relaas van Ma aan Pa gaat gepaard met een duidelijke irritatie en ik, het onbeschaafde vlegeltje, zit er met gebogen hoofd bij. Hoe kan ik Ma vertellen dat haar vriendin Els-van-om-de-hoek een grote leugenaars is? Dat zou de zaak alleen maar beroerder maken, dus zwijg ik, terwijl ik zou willen gillen: ze liegt, ze liegt!!

Het schijnt dat het onbeschaafde vlegeltje met zijn gedrag ook Pa danig in de war heeft gebracht, want ik ben doorgaans een beleefd kind en plotseling krijgt Els-van-om-de-hoek een bejegening van mij, waar de honden geen brood van lusten.

Maar Pa en Ma kennen hun spruiten; als ze me daar zo zien zitten als een grieperige kip, begrijpen ze dat er iets mis is. 'Vertel es baasje, wat is er?' vraagt Pa en legt zijn hand op mijn hoofd.

Snikkend vertel ik dat ik die mevrouw altijd heel beleefd groet.

'Goed' zegt Ma sussend, 'dan gaan we morgen daar langs om het uit te praten. Blijf nu maar stil en kom aan tafel.'

Na tafel fluistert mijn broer - nauwelijks twee jaar ouder dan ik - me toe: 'Dat wijf lult je al lang. Ik heb het aan Theo en Henkie van d'overkant verteld. Ze gaan vanavond stenen op haar dak bonken.' De gedachte aan het bombardement van Miss Kerks huis doet me eindelijk lachen voor de dag, ik zie haar al gillen en om hulp roepen, heerlijk gewoon.

Als ik mij de volgende morgen klaar maak om met Ma op stap te gaan, zit ik me stilltjes te verkneuteren bij het beeld van de stenen die ik straks ga aantreffen voor Miss Kerks huis.

Uit de verte zie ik haar al, als altijd zit ze aan het venster. Ze grijnst want nu is er geen ontkomen aan voor haar plaaggeest.

'Hallo Els'. 'Hallo Ro'. Na het vriendschappelijk groetceremonieel tussen Ma en Els kijken ze mij aan, duidelijk wachtend op een hoorbare groet in plaats van mijn hoofdknik in de richting Els. Met een geforceerde glimlach zeg ik : 'Dag Miss Kerk'.

Alsof ze door een adder gebeten is, springt ze op: 'Hoor je het nu zelf, Ro? Hoor je hoe vrijpostig hij is om me zomaar aan mijn achternaam te noemen?' Ma met een teleurgesteld gezicht: 'Jongen, heb je het zo thuis geleerd? Je kan mevrouw Els toch niet zomaar aan haar achternaam aanspreken?' Haar achternaam?... haar achternaam?... Wat bedoelen ze toch.. 'Ma', zeg ik hikkend: 'Als Miss Etta van Guyana black cake komt verkopen, noemen wij allemaal haar toch Miss Etta? en als we vis kopen bij Miss Doffie, dan krijg ik toch een brasa als ik zeg Dag Miss Doffie. Dan waarom word je boos als ik aan mevrouw Els zeg Dag Miss Kerk?' Ma en Els van om-de-hoek kijken elkaar aan, blijkbaar kost het hun moeite om uit deze logica te komen.

Langzaam begint het bij Ma te dagen in het Oosten.

'Lan' legt ze uit: 'Miss Doffie is Miss Doffie, Miss Etta is Miss Etta, maar deze mevrouw is Mevrouw Els Mieskerk, begrijp je?'

Nu is het mijn beurt om tureluurs te raken. 'Ma', zeg ik zachtjes (ik stop, ik zweet en begin opnieuw): 'Ma, ik dacht ..(pauze)...ik dacht (pauze)...ik dacht dat ze mevrouw Kerk heette en daarom zei ik altijd: 'Dag Miss Kerk'.

Ma trekt me naar zich toe en opgelucht neemt ze mij in bescherming bij Miss Mieskerk.

'Zie je Els, ik vond het al vreemd van hem, hij is best een lieve jongen hoor'. Els lacht, waarbij ik constateer dat ze een loszittend vals gebit heeft. 'Ro, je hebt gelijk. Hij is best een lieve jongen nu we weten hoe de vork ik de steel zit. Ik zou wensen dat alle jongens van de buurt zo lief waren als hij. Een paar van die ellendelingen hebben mijn dak gisterenavond met stenen bekogeld. Hij zou dat zeker niet gedaan hebben'.

Ik schud haar uitgestoken hand, ik kan wel een indianendans maken van plezier. Gelukkig kan Miss-Els- Mieskerk - is best een lieve jongen hoor - van-om-de-hoek geen gedachten lezen. (Lieve jongen...Wie? ik?...betre no sabi!)

Hij zou dat zeker niet gedaan hebben ... (Niet? Yu kan tan nanga na denki dati! Vrouw, je moet me nog één keer lullen, mij of Theo of Henkie of een van 'die ellendelingen' van de buurt, dan krijg je een dubbele portie stenen op je dak getrakteerd!!)

'Dag Ro'. 'Dag Els, kijk er liggen overal stenen om je huis.'

'Dag lieve jongen.' 'Dag mevrouw Mieskerk, en ook nog gebroken flessen'.

Oom John

Oom John was een verlate tiener, een man van achter in de 50, die gewoon bang was oud te worden. Met zijn gitzwarte haardos liep hij er steeds bij als een behaagzieke haan, terwijl het hem aan te zien was dat hij, vanaf het ontdekken van zijn eerste grijze draad, een vaste afnemer van Youth Hair haarpomade was geworden.

Oom John was altijd volgens de laatste mode gekleed, de laatste tienermode wel te verstaan. Als we in ons stamcafeetje gezellig zaten te kletsen met op de achtergrond een hip muzikje, kon het gebeuren dat hij, uitgedost in trendy jeans en een glinsterend rose hemd met wijde mouwen net een bonte vlinder, bij ons neerstreek en zonder woorden als het ware bedelde om een compliment.

Als hij zijn applausje bij ons had geïncasseerd, waarbij je de gelukzaligheid haast van zijn gezicht kon krabben, fladderde hij voor een volgende complimentenscène naar een andere tafel luidruchtige tieners.

Wie hem zou aanspreken met 'Oom John' kreeg heel zachtjes te horen: 'Ach man, schei uit! Noem me maar gewoon Johnny. Ik heb daar heus geen moeite mee!'

We hadden natuurlijk al lang vastgesteld dat hij zich niet ophield met leeftijdgenoten; die betitelde hij als wandelende doodkisten en mummies.

Waar we het allen ook over eens waren, was dat hij die opsmuk in zijn kleding en gedrag helemaal niet nodig had, een joviale knul als hij was in staat elk gezelschap lekker bezig te houden, gewoon door zichzelf te zijn. Jammer dat hij dat niet begrepen had en er de voorkeur aan gaf als een aftreksel van zichzelf door het leven te gaan.

Het verhaal ging dat Oom John gereageerd had op een penpal advertentie in een tienerblad en nu correspondeerde met een meisje van 16. Voor de kennismaking had hij haar een foto van zijn neef van 17 jaar opgestuurd.

Met zijn salarisje als winkelverkoper en zijn voorliefde voor exotische boetiek-kleding kon hij nauwelijks rondkomen, daar hielden wij allen als bij afspraak rekening mee. Allen? Nee, niet Rudi, de plaaggeest in onze crew. Volgens hem moest nou eens een keertje worden afgeweken van het eeuwige voor-mij-een-coke als Oom John een rondje aanbood.

Rudi's idee oogstte bijval. Toen Oom John de avond daarop de waiter riep om een rondje voor zijn rekening te brengen, moest die zijn bestelboekje erbij halen: 4 patat kip + 4 bier, 2 nasi + 2 rumcoke, 2 sla + 2 dubbele whisky, 8 kip saté + 4 icecreamsoda.

'En voor u, meneer?' vroeg de waiter aan Oom John, die alle kleuren van de regenboog vertoonde.

Met kurkdroke lippen en toch met die heerlijke humor, die hem eigen was, fluisterde hij: 'Voor mij een dubbele grammaxone.'

'Hebben we niet, meneer.'

'Geef dan maar een flinke portie rattengif. Dat heeft toch hetzelfde resultaat, denk ik.'

De waiter kwam terug met 8 cola's op zijn blad, 7 voor de bende en 1 voor Oom John.

'Meneer' lachte de waiter, 'die jongens hebben een practical joke met u uitgehaald, ik mocht alleen cola's brengen, en ze hebben er al voor betaald.' Oom John vond het een geweldige grap, maar hij heeft ons nooit meer een rondje aangeboden. 't Kon wel eens anders uitpakken met zijn rondje.

Prins Bernhard

'Emau dok! Prins Bernhard komt.' Er is op de bank waar ik werkzaam was, een tijd geweest dat ik deze wenk van collega's me te verschuilen regelmatig toegeroepen kreeg. 'Prins Bernhard' was de roepnaam van een man die we vandaag zouden aanduiden als een flipper, een geestesgestoorde. Maar 'Prins Bernhard' was niet een van dat type dat we doorgaans op straat aantreffen, vuil, sterk verwaarloosd en voedselresten uit de ton zoekend. Hij was een netgekleed man, een zestiger altijd krekschoon en rustig. Zijn vreemd gedrag was dat hij zich steeds weer op de bank aanmeldde met een grote bruine envelop, waarin een vel papier was, een zogenaamd document waarmee Prins Bernhard, Prins der Nederlanden, hem één miljoen gulden schonk. Daarbij was vermeld dat het bedrag op de Koninklijke Bank in Suriname voor hem was gestort. Als 'Prins Bernhard' kwam moest hij mij steevast hebben, want ik was 'de commissaris van de Koninklijke Bank', de persoon die het geld voor hem moest beheren. Ik ben er nooit achtergekomen waarom hij mij met 'de commissaris' associeerde.

Dokken had geen zin, want hij had er geen moeite mee desnoods uren heel rustig op mij te zitten wachten op de bezoekersbank tegenover de spaar-afdeling. Elke keer als ik hem vertelde dat ik niets met deze zaak had uit te staan, zei hij dat hij wel terug zou komen, omdat de mensen in Nederland het geld dan waarschijnlijk nog niet naar ons hadden verzonden. Toen 'Prins Bernhard' zich op een goede dag weer aanmeldde, kreeg ik een idee. In plaats hem zoals gewoonlijk aan de balie te woord te staan, liep ik naar hem toe en ging samen met hem op de bank zitten. Ik nam zijn 'document' in de hand, deed alsof ik het bestudeerde en haast fluisterend alsof we een complot beraamden, legde ik hem uit dat een man als Prins Bernhard, Prins der Nederlanden, nooit zaken doet met een particuliere bank, terwijl hij de mogelijkheid heeft zijn zaken aan de Koninklijke Bank van Suriname, de Centrale Bank van Suriname, toe te vertrouwen.

Het zou voor hem dan ook vrij makkelijk moeten zijn 'de commissaris van de Koninklijke Bank' daar te vinden.

Nu was het zijn beurt om te fluisteren: 'Gek dat we daar nooit aan gedacht hebben. Ik ga er direct naar toe en als ik mijn geld daar krijg, breng ik wat lekkers voor u.' Hij stak zijn hand uit en ik schudde die.

Voor het feit dat ik de Centrale Bank had opgezadeld met 'Prins Bernhard' gaf ik mezelf een applausje, maar wat in eerste instantie als een fatu bedacht was, keerde als een boemerang naar mij terug; een gevoel van zelfverwijt becroop me, ik had er moeite mee dat ik een onnozele ziel hoop op een nimmer te realiseren droomwens had gegeven.

Schadevergoeding

Frank was tuinman. Niet een tuinman met één vaste werkgever, daar was hij veel te bedrijvig en vooruitstrevend voor. Frank had een aantal tuinen die hij periodiek onderhield, bij mij kwam hij vanaf zijn zeventiende twee keer in de maand op de zaterdagmorgen en zodra hij klaar was, genoot de tuin van mijn rechterbuurman zijn aandacht, dat viel dus steeds op de zaterdagmiddag. Al gauw stond hij bij de hele buurt bekend als een eerlijke jongeman, wie je het aannemen van alle boodschappen met een gerust hart kon toevertrouwen. Geleidelijk aan waren we zo vertrouwd met elkaar geraakt, dat ik hem een sleutel van mijn huisdeur gaf als ik weg moest. Op dagen waarop hij mijn tuin verzorgde, at hij mee en deed ongevraagd de afwas. Op zijn verzoek om mij samen met de buurman bij de kredietbank borg te stellen voor een bedrag van driehonderdvijftig dollar, kreeg hij dan ook zonder de minste moeite mijn toezegging. Ook de buurman willigde het verzoek direct in. 'Eline vindt dat ze best een steentje kan bijdragen in de huishouding. Met het geld van de lening wil ze een wasmachine kopen. Ze gaat dan voor verschillende mensen de was doen, zodat de wasmachine zichzelf kan afbetalen. Ze werkt hard hoor meneer, en ze is erg handig. Vindt u het niet een goed idee van Eline?'

't Viel me op dat Frank steeds weer met veel warmte en waardering over zijn Eline sprak. We waren dus wel benieuwd geworden wie die Eline was van wie Frank het zo stevig te pakken bleek te hebben.

Een kleine week later klopte hij op een avond met zijn Eline aan om te bedanken. Eline, zwanger van haar eerste, bleek een lief bedeesd meisje te zijn met kuiltjes in haar wangen en lachrimpels. Ze maakte op mij de indruk van het type mens dat in een distributiecentrum in een willekeurige file aansluit, geduldig haar beurt afwacht om dan met een brede glimlach te vragen in welke rij ze moet staan om een nummer te nemen om in haar juiste rij te staan. Ze paste precies bij Frank, geen van beide erg intelligent. Maar dit

werd ruimschoots vergoed door een haast overmatige dosis vriendelijkheid en eerlijkheid. Geestdriftig vertelde Frank over hun plan om de wasmachine zichzelf te laten betalen. Eline was zichtbaar trots toen ik haar initiatief prees en haar aanmoedigde zo door te gaan. Met een dankbare glimlach werd mijn aanbod ontvangen om als eerste grote-was-klant geregistreerd te worden. Twee dagen na hun bezoek vertelde Frank mij bij mijn thuiskomst dat de gordijnen van mijn huis aan een grote beurt toe waren. Eline had hem verteld dat ze dat had gemerkt toen ze bij mij op bezoek waren. Zij had het reeds met hem besproken en ze was bereid alle zestien voor dertig dollar te wassen en te strijken. Ik stemde ermee in en maakte de afspraak de gordijnen de volgende middag bij hen te bezorgen.

Na enig rondrijden op het project vond ik het adres. Achter een scheefhangend open venster van het huisje hing een fel rood gordijn dat om aandacht bedelde. Het helder gebezemde erf en het vlammeende gordijn vormden samen een ondefinieerbaar harmonieus contrast met de povere buurt. Toen ik mijn pak gordijnen bij de deur wilde afgeven, werd ik ietwat bedeesd naar binnen uitgenodigd om de nieuwe aanwinst te bewonderen. Het viel me direct op dat ze in de woonkamer de fles met bloemen niet op het van kistenhout vervaardigde tafeltje had staan, maar op de wasautomaat, het meubelstuk dat blijkbaar haar grote trots was en in die kleine ruimte evenals het rode gordijn tot kijken dwong. Reeds bij de eerste oogopslag was het mij duidelijk dat Eline en haar Frank een gelukkig stel waren en dat ze hun kind in deze omgeving best een goede opvoeding zouden geven.

Een oude wijsheid schoot me door het hoofd: heel vaak kunnen mensen die nooit rijkdom gekend hebben, ongeveinsde levensblijheid etaleren. Ik moest even lachen toen ik me erop betrapte dat ik stond te filosoferen. 'Wat ziet je huis er toch gezellig uit', stelde ik vast. Het compliment dat oprecht gemeend was, deed Eline helemaal ontdooien. Ze vertelde me dat ze vroeger de was altijd op de hand had gedaan en eigenlijk nog helemaal moest leren omgaan met haar nieuwe aanwinst. Bij haar ouderlijk huis hadden ze zich de luxe van een wasmachine niet kunnen veroorloven. Ze streefde ernaar haar kinderen de dingen te geven, die zij in haar jeugd had moeten ontberen. Mijn lichte verwondering was haar blijkbaar niet ontgaan toen ze sprak over

haar kinderen. Een beetje verlegen legde ze een hand op haar hoge buik en vertrouwde me toe dat dit wel haar eerste was, maar zeker niet haar laatste, daarvoor hielden zij en Frank teveel van kinderen.

'Frank zegt altijd: één is geen.' Met een prettig gevoel stapte ik op. In de auto zette ik een cassette met vrolijke muziek op.

Hoewel ik toegezegd had de gordijnen weer op te halen, kwam Eline ze twee dagen later zelf afleveren. Ze was alleen. De bus had haar een paar hoeken van mij verwijderd, afgezet. Te voet had ze de afstand verder afgelegd, het grote pak gordijnen met zich meesjouwend. Ze was natbezweet en haar buik en borsten leken extra groot en gespannen. Een glas sap bracht verkoeling. Nadat ze weer op adem was gekomen, vroeg ik haar waarom ze niet gewacht had tot ik de gordijnen was komen ophalen. Waarom had in het uiterste geval niet Frank, maar zij met haar hoge buik met het pakket hier naar toe gesjouwd? Haar antwoord kwam met een intonatie alsof het een vanzelfsprekend feit was: 'Met dit regenweer zijn de straten van onze buurt vol diepe gaten, vaak blijven auto's steken. Ik wilde u dat besparen.'

Even was het stil, toen keek ze schuchter naar me en vervolgde heel zacht: 'Frank wist niet dat ik de gordijnen vanavond hier zou brengen. Hij zou het niet goed vinden, alle werk neemt hij me dezer dagen uit handen.'

Ze keek naar de vloer toen ze haast fluisterend zei: 'Die jongen werkt overdag al zo hard en als hij straks van de Avond Technische School thuis komt, moet hij nog studeren en huiswerk maken.' Eline ging rechtop zitten, keek me in de ogen en eindigde haar opsomming van excuses met vastberaden stem: 'Ik heb het pak dus zelf gebracht.'

Ze dronk haar glas leeg en vertelde me dat ze net zulke mooie gordijnen zou aanschaffen als ze eens geld had. 'Met het wassen en strijken van mijn stel zal ik zeker geen problemen krijgen. Met uw gordijnen heb ik reeds de nodige ervaring opgedaan.' Een beetje weifelend ging ze verder: 'Het ongelukje dat me met bleekmiddel bij het behandelen van uw gordijnen is overkomen, gebeurt me ook nooit meer.'

Ik rook onraad en opende het pakket om zelf vast te stellen hoe ver 'het ongelukje' reikte.

De gordijnen waren keurig gestreken en gevouwen, maar de stof was door een overmatige hoeveelheid toegediend chloor dusdanig aangevreten, dat er overal scheuren en gaten in zaten.

Blijkbaar was de schok op mijn gezicht af te lezen, de aanschafsom van meer dan tweehonderd dollar was voor mij immers net het trekken van een hoektand geweest. 'Sorry' zei Eline met haar ontwapenende kuiltjesglimlach. 'U hoeft mij niet de hele dertig te betalen, we zullen de schade delen. U kunt me vijftien geven.'

Even stond ik verbijsterd te kijken. Schade delen? Vijftien, de helft van het wasloon! Waar heeft ze het over? En mijn tweehonderd dollar gordijnen dan? Verschillende emoties vochten om voorrang, waarvan boos worden boven aan de lijst stond, maar toen ik haar aankeek, was Eline één grote glimlach, zij was mij immers tegemoet gekomen. Frank zou blij zijn als ze hem vertelde hoe vriendelijk ze zijn baas behandeld had.

'Ach', zei ik, 'we hebben allemaal van die dagen waarop niets lukt!'

Ik deed mijn best om ook te glimlachen toen ik haar het geld toestak. 'Alsjeblieft, Eline, hier is de hele dertig, vijftien gereduceerd wasloon en vijftien voor pampers voor de kleine die op komst is. Ik kraak voor jullie dat het een stevige boy wordt.'

Staken

De grote Van Dale omschrijft staken als: het werk tijdelijk neerleggen om zekere eisen af te dwingen, in 't bijzonder om betere arbeidsvoorwaarden te verkrijgen, of als protest.

Als men in Suriname tegenwoordig staakt, gebruikt men daar dan meestal een andere definitie voor: we zijn in beraad. Was het vroeger zo dat staken alleen maar voor kwam bij de werkende klasse, nu gebruiken ook winkeliers, verpleegkundigen, artsen, rechters en advocaten dit pressiemiddel. Staken is hier dus een *ala dei sani* geworden. In een discussie werd onlangs de vraag gesteld van welk beroep de samenleving de meeste narigheid zou ondervinden als de uitoefenaars daarvan staakten.

De meningen hieromtrent liepen uiteraard sterk uiteen. Het beargumenteerde oordeel van een der aanwezigen oogste veel bijval. Als de dierentuin staakt, is er niets aan de hand, want buiten de zoo tref je overal mensen aan die zich als roofdieren, apen en varkens gedragen; als de verkeerspolitie staakt, is er ook niets aan de hand, de verkeerschaos kan niet erger worden dan die nu is; als ministers staken, is er ook al niets aan de hand, want die werken toch niet; als het dieven- en roversgilde staakt, is er zelfs feest in het land; als DNA staakt, missen we alleen maar spannende bokswedstrijden. De problemen beginnen pas als docenten en leerkrachten staken, want dan wordt de samenleving volgepropt met stommelingen, die later toch minister worden; het probleem wordt groter als artsen en verpleegkundigen staken, want dan worden we opgescheept met een overdosis aan patiënten die dood gaan; maar het grootst denkbare probleem zal zijn als ook grafdelvers staken, want wij, de overlevenden, gaan dan ook bij bosjes tegelijk dood alleen maar door de ellende die wij te zien, te horen en te ruiken krijgen.

Valse kat

Baat het niet, dan schaadt het niet, had ik geredeneerd toen ik het advies van mijn dokter opvolgde. Hier, even buiten de stad, was het inderdaad veel gezonder wonen, geen uitstootgassen, die mijn longen irriteerden en mijn ademhaling bemoeilijkten, volop frisse, gezonde zuurstofrijke lucht van de welige plantengroei van de omgeving.

Al heel gauw maakte ik kennis met de burens, Harry van rechts was landbouwer en Hendrik van links was marktverkoper.

Wat me opviel was dat de kinderen van Harry niet met de kinderen van Hendrik speelden; ik had Harry en Hendrik trouwens nooit met elkaar zien praten. Toen ik op een zondagmorgen het erf opharkte en als gewoonlijk aan de schutting een praatje met Harry aanknoopte, haalde hij een vrucht uit zijn zak, een bosvrucht die ik voor het eerst zag.

Op gedempte toon, alsof we een complot beraamde, vertelde hij me waar die vrucht toe diende. "Ziet meneer deze vruchje? Deze vruchje is een gevaarlijk vruchje, 't is doodbaar, 't lijkt op knipa, 't ruik als knipa, maar 't is geen knipa. Schildpad kan 't eten, 't doet niks, leguana kan 't eten, 't doet niks. Maar als aap 't eet, aap gaat dood. Niet zomaar een beetje dood, maar helemaal dood, als een lijk. En meneer, aap en mens is broer, dus als mens 't eet, dan mens is ook een morsdode lijk." Met een waarschuwend opgeheven vinger ging Harry door met zijn uitleg over de 'doodbare' vrucht:

"Meneer, als meneer 't ontmoet, ik verzoek je, draai je rug voor 't. Ga geen gierig spelen, anders meneer zelve gaat direkt dood worden."

Vol ontzag had ik naar de vrucht gekeken en naar Harry geluisterd. Ik bedankte hem voor zijn waarschuwing en beloofde voorzichtig te zijn en vooral niet van de verboden vrucht te eten.

Toen ik hem de vrucht in zijn zak zag steken, vroeg ik hem waarom hij dat deed in plaats van die weg te gooien. Harry keek om zich heen om zich te overtuigen dat niemand hem kon horen, hij leunde tegen de schutting aan en vertrouwde me toe: "Meneer, deze vruchje is voor de aap van Hendrik. Dat aap moet dood worden, helemaal, als een lijk. Dat aap is een valse kat, hij heeft me kind gebeten."

De week daarop in een over-de-schutting babbeltje met Hendrik van links, haalde die een stuk wortel tevoorschijn. Op dezelfde toon als Harry van de doodbare vruchje, onderwees hij me de eigenschappen van de wortel. "Ziet meneer dit wortel? Dit wortel is een gevaarlijk wortel, 't is doodbaar, 't lijk op gember, 't ruik als gember, maar 't is geen gember. Schildpad kan 't eten, 't doen niks, leguana kan 't eten, 't doet niks. Maar als hond het eet, hond gaat dood. Niet zomaar een beetje dood, maar helemaal dood, als een lijk. En meneer, hond en mens is broer, ze wonen samen in één huis, dus als mens 't eet, dan mens is ook een morsdode lijk."

Evenals Harry achtte ook Hendrik het nodig me te waarschuwen voor de gevolgen van onbekend voedsel. "Meneer, als meneer 't ontmoet, ik verzoek je, draai je rug voor 't. Ga geen gierig spelen, anders meneer zelve gaat direkt dood worden."

Ik nam Hendrik zijn raadgeving ter harte en toen hij de wortel in zijn zak stopte in plaats van die weg te gooien, vroeg ik hem waarom hij dat deed. Nu was het de beurt aan Hendrik om mijn vraag heel zacht te beantwoorden: "Meneer, dit wortel is voor dat hond van Harry. Ik ga 't in eten voor dat hond draaie. Dat hond moet dood worden, helemaal, als een lijk. Dat hond is een valse kat, hij heeft me kind gebete."

Verdorie, dacht ik, als die twee valse katten – de aap van Hendrik en de hond van Harry – mij maar niet komen verrassen met een nachtelijk miauwconcert.

Verzoeken s.v.p. astublieft

Er zijn van die dagen waarop een mens veel te verzetten heeft, maar daar totaal geen zin in heeft en gewoon doet wat hij prettig vindt.

Het was al een hele tijd geleden dat ik naar de markt geweest was en het verlangen om op mijn slofjes rond te sjouwen tussen groenten, fruit, vis en haastige mensen diende zich op een zaterdagmorgen bij me aan.

Hoewel lopen zeker niet mijn grootste hobby is, kon zelfs de gedachte dat ik om de markt te bereiken mijn auto een paar straten verder zou moeten parkeren mij niet van het idee afbrengen. Toen ik de markt binnenstapte, had ik niet als gewoonlijk mijn spiekblaadje voor alle benodigde inkopen bij me, ik had zelfs niets in gedachten. Bij de visstand bleef ik staan, ik wreef mijn ogen uit en vroeg me af of ik wel goed gelezen had. Er hingen twee bordjes, het ene droeg als tekst: Eet meer vis, blijf gezond en fris; op het andere bord - hoe was het mogelijk - stond duidelijk: Verzoeken s.v.p. astublieft met gepast geld betalen.

Had de visman echt zoveel moeite met het wisselen van geld dat hij de klant zo nadrukkelijk moest vragen (verzoeken s.v.p. astublieft) met gepast geld te betalen?

Een vrouwtje kocht wat vis en betaalde met een bankje van SRD 20,-; de vis werd netjes ingepakt en haar aangereikt met het kleingeld.

Om mijn nieuwsgierigheid te bevredigen, kocht ik twee moten vis en betaalde met een bankje van SRD 50,-. Hij hengelde een vette bundel bankbiljetten uit zijn zak, waaruit hij prompt mijn wisselgeld voor me neertelde. De vriendelijke glimlach, die zijn 'smakelijk eten, meneer' begeleidde, deed me mijn aanvankelijke schroom overwinnen. Ik knoopte een babbeltje met hem aan, waarbij ik hem een compliment maakte met de leuke tekst van Eet meer vis. Hij glom van trots en vertelde dat zijn vrouw die reclametekst had bedacht. Nu ik hem eenmaal aan de praat had, schakelde ik over naar het tweede bord, terloops vroeg ik of zijn vrouw ook de ontwerpster daarvan was.

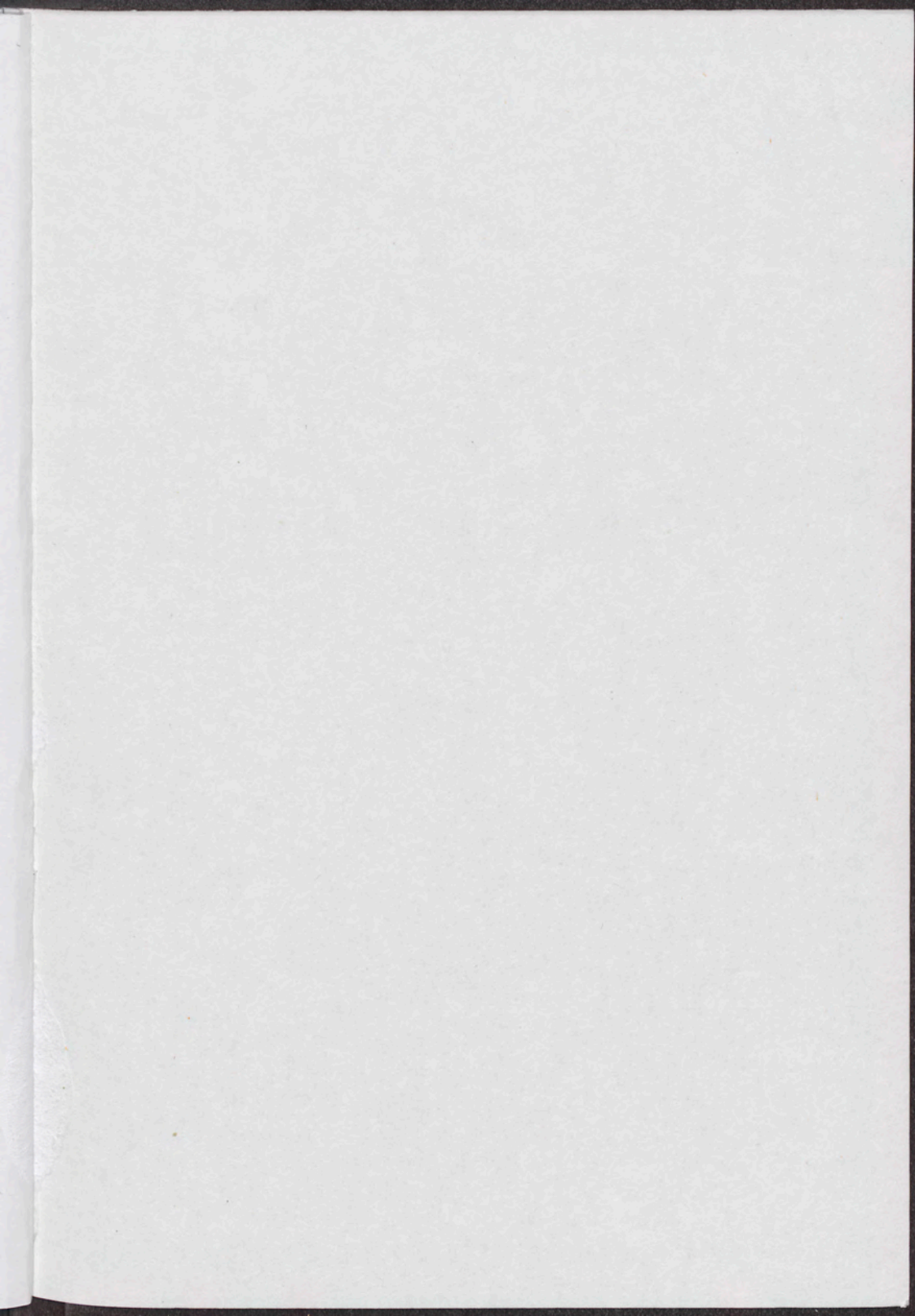
'Nee' antwoordde hij stralend, 'dat heb ik geschreven.'

Op het bordje wijzend, stelde ik de vraag die me bezig hield: 'U vraagt nadrukkelijk om met gepast geld te betalen en toch wisselt u zonder de minste moeite. Hoe zit dat eigenlijk?'

Even keek hij me niet-begrijpend aan, toen klaarde zijn gezicht op: 'O, dat! Ik begrijp wat u bedoelt.' Hij droogde zijn handen af aan zijn schort en vervolgde ernstig: 'Ziet u, meneer, een heleboel slechte mensen schrijven ongepaste dingen op geld. Ik en m'n vrouw zijn kerkmensen, dus we nemen dat ongepast geld niet aan. Alleen gepast geld zonder vieze termen.'

Sprakeloos stond ik daar, in gezelschap van de visman en zijn twee borden. Ik bleef met mijn hoofd knikken ten teken dat ik hem had begrepen. Ik had wat bijgeleerd, een nieuwe uitleg voor gepast geld.

Ik beloofde mezelf meer vis te eten en vaker de markt te bezoeken. Dat was zo'n leerrijke expeditie toch zeker waard. 'Goed weekend', zei ik, 'u ziet me gauw terug.'

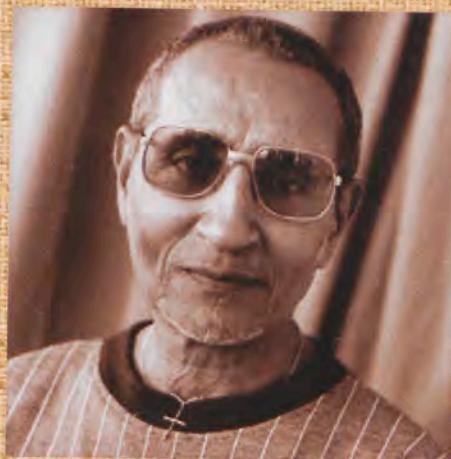

De schrijver aan het woord:

Mensen met een gezonde dosis humor, bij wie fantasie en zelfspot belangrijke ingrediënten zijn, staan bovenaan mijn lijstje van mensen die ik in de omgang het prettigst vind.

Als we in het leven van elke dag onze ogen en oren de kost gaven om in het gebeuren om ons heen (ala dei sani) de haast altijd aanwezige vrolijke noot te ontdekken, zou het aantal bezoeken van ons aan de dokter en de apotheek sterk verminderen.

In De spookavond van Vrouw Anna heb ik getracht de belevenissen van mensen op een humoristische manier weer te geven.

In Het kan je gebeuren ben ik in haast alle verhalen zelf het slacht-offer en fungeer ik zonder meer als de zondebok, het zwarte schaap, de pispaal - of zo u wilt - het lelijke eendje in de bijt, maar ach, het kan je gebeuren!

Verzoeken s.v.p. astublieft de verhalen met een smile te lezen.

Orlando Emanuels

Mei 2012

DIT IS EEN UITGAVE VAN STICHTING PRO

